

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

In qua quantitate & ex quibus bonis sponsalitia largitas praestari possit. §.
2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

7. Ex his inferitur quid dicendum sit in muneribus, quae socrer nutui concesserit, an inquam censentur donata nutui, vel solum commoda ad usum, & sponso acquisita; In qua difficultate cum nihil sit nouo iure Castellae statutum ex legibus iuris communis eius decisio sumenda est. Quapropter existimo omnia illa munera, quae spectato iure communi crederentur sponso ab sponso donata, eadem censenda sunt donari a socrero; quia socrer contemplatione sponso ea munera sponso tradit, ac proinde reputandus est, ac si ipsemet sponso tradidisset, quae vero sponso commodaret, & ad usum concederet; eadem censendus est socrer commodare, & eorum dominium sponso filio suo transire, & sic translata esse in legitimam computanda, sic alius relatis docent Gutier. lib. 2. pract. quae. 10. n. 1. Sanch. lib. 6. disp. 2. §. 3. & §. 99.

8. Secundo inferitur, an donata a consanguineis, vel amicis sponso, vel e contra censentur donatio acquiri, vel potius acquirantur eis, cuius donans consanguineus, vel amicus est. Notanter coniuncti amicitiam cum consanguinitate, quia utraque causa eandem praesumptionem inferit, ut manifeste probat lex sed si plures, in arrogato ff. de vulgar. ibi: si arrogator amicus, vel cognatus, & leg. 3. tit. 9. lib. 5. compilat. ibi: donatio de parente o amico, & ibi Azbedo num. 6. Matien. Gloss. 4. num. 1. & pluribus exornant Gutier. lib. 2. pract. quae. 280. num. 8. & 9. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 26. num. 2. Qua in re cum consanguineus, vel amicus sponso utriusque scilicet sponso, & sponso donat, non est difficultas utriusque acquiri, & inter utrumque esse donatum diuidendum, satis enim donans suam voluntatem expressit, alias si vni tantum vellet donatum explicari non utriusque coniunctum donatum concederet, ut bene aduertit Gutier. lib. 2. pract. 9. quae. 120. num. 9. Anton. Gomez leg. 51. Tauri num. 67. Molin. tract. 1. disp. 430. concl. 1. Sanch. lib. 6. disp. 26. num. 3. Similiter si donans vni tantum ex sponso sibi que consanguineo donaret, ei tantum acquireretur, nisi aliter de donantis mente constaret, quia tunc pro donatario ad eum ipseus donationis, & consanguinitatis praesumptio. Neque hanc praesumptionem infirmat, esto sit donans utriusque sponso consanguineus in eodem gradu, satis enim est, quod sit donatarij consanguineus, ut pro illo tantum sit praesumptio, sicuti conuenit Gutier. d. quae. 120. num. 9. & 12. Sanch. disp. 26. num. 4. & 5. Idem est si ex parte donatarij sint aliqua specialia causa, quae ad donationem ipsi faciendam mouere possint, ut amicitia specialis, obsequium aliquod donatori, vel eius consanguineis praestitum, quia eo casu esto donans non sit filius consanguineus praesumi debet ipsi in remunerationem obsequij, & amicitiae signum donare, ut colligitur ex leg. socium, qui in eo §. fin. ff. pro socio, & docet plures referens Sanch. d. disp. 26. a num. 6.

Verum si nulla ex supradictis causis existit, sed sola adest consanguinitas sponso, dubitant Doctores, an eo casu donatio facta sponso acquiratur sponso, vel potius acquiratur sponso & sponso solus usus concedatur? Cui dubitationi breuiter respondeo verius, & probabilius esse sponso acquiri, cuius contemplatione sponso donum factum est, nam cum consanguineus sponso ob fauorem, quem suo consanguineo praestare intendit eius sponso donet, ea donatio potius censenda est fieri sponso quam sponso. At si sponso non solum usus, sed dominium donari concederetur, integre ea donatio in fauorem sponso fieret, & nullo modo saltem immediate in sponso fauorem. Atque ita docent post alios antiquiores Nauarr. cap. 17. num. 166. Anton. Gomez leg. 52. num. 67. Iulius Clarus, lib. 4. recept. verbo donatio, quae. 1. o. vers. sed nunquid. Mascard. de probat. concl. 564. a num. 5. Ioan. Gutier. lib. 2. pract. quae. 110. num. 9. Molin. tract. 2. disp. 430. concl. 1. plures alios referens lib. 6. disp. 26. num. 11. & colligitur ex leg. aditio ff. de acquirenda heredit. vbi acquisita alicuius contemplatione dicuntur acquisita ex re ipsius, ac proinde ipsi cedere, & ex leg. sed si plures, in arrogato ff. de vulgar. vbi quidquid filius contemplatione arrogatoris ab aliis donatione acquirat, arrogatori acquiratur. Et ex leg. si quid eorum, vers. ex quibus ff. de legat. 3. vbi vir legat uxori quae sui causa comparata sunt.

9. Neque his obstat lex si seruis communis, ff. de Donation. inter vir. & vxor. vbi vir donans vxori seruum qui suus & duorum fratrum erat, qua parte erat fratrum statim vxori acquiritur, quia in ea donatione satis vir expressit suam voluntatem, ut ille seruis acquireretur vxori, siquidem ipsemet consentientibus fratribus donauit. Neque item obstat lex si re in vacuum, Cod. de donat. inter vir. & vxorem: vbi dicitur valere statim irrevocabiliter donationem factam a socrero nutui: Et idem habetur leg. si mater, leg. si constante, Cod. de donat. ante nuptias, quia haec leges non decidunt cui acquiratur donatio, sed decidunt acquisitionis modum scilicet esse diuersum ab eo qui reperitur in donationibus inter virum, & vxorem vbi modus est reuocabilis, cum tamen modus acquirendi a consanguineis irrevocabilis sit. Neque item obstat leg. fin. Cod. de usufructu, vbi testator relinquens filio usufructum potius contemplatione filij, quam patris

praesumitur reliquisse; quia ibi nulla erat specialis concessio in partis fauorem, sicuti est cum consanguineus sponso sponso donat. Neque item obstat doctri. na Bart. in leg. si vero §. 1. ff. soluto matrim. decidentis donata ambafatoribus acquiri tamen contemplatione mittentis concedatur, quia id prouenit ex consuetudine recepta: at esto sic consuetudo quod consanguineus sponso munera mitrat, & e contra consanguineus sponso sponso: at non irregulariter consuetudo, quod donatario acquiratur, nisi donata exigui valoris sint. Neque denique obstat donatum filio sui iuris effectus cui contemplatione patris dicitur, filio integre acquiri, & donatum amico Petri a Petri consanguineis non Petro sed donatario acquiri, quia filius sui iuris effectus non communicat cum patre in bonis, neque amicus Petri cum Petro. Secus est in marito, & vxore & in sponso, & sponso in iis, quae ipsi conceduntur sub tacita conditione matrimonij, quam conditionem imbibunt omnia donata a consanguineis sponso sponso, & e contra. Argum. leg. cum veterum Cod. de donat. ante nupt. & notauit ibi Cynus; Ioan. Lupus, Rub. de donat. §. 3. num. 5. Castillo leg. 52. Tauri. num. 3. Gomez Arias leg. 50. Tauri n. 3. quos refert, & sequitur Sanch. lib. 6. disp. 26. n. 2.

10. Superest dicendum an praedicta donata a consanguineis, vel amicis sponso sponso, vel e contra censentur sponso largitas, & more sponso largitatis acquirantur? Et quidem si vera est sententia, quam plures, & grauior Doctores relati a Sanch. lib. 6. de matr. disp. 26. n. 10. docent donatario integre acquiri, certum est sponso largitatem non esse, cum non sit donatio inter sponso, id est vnius sponso alteri facta, tamen si matrimonio contrahendo omnino pendeat, sub ea eum conditione sit. At reuera nostra sententia asserente donata sponso a consanguineis sponso sponso acquiri, & sponso solum usus concedi, docent esse sponso largitatem Ioann. Lup. Rub. de donat. §. 4. num. 19. & leg. 52. Tauri. n. 1. lib. 6. Azbedo lib. 5. vers. n. 2. leg. 4. n. 17. Ioann. Garc. de coniugati acquisit. n. 107. eo quod sponso eam donationem suae sponso factam approbare videatur, suaeque approbatione sponso concedere donati dominium, quod sibi competeat. Sed rectius contrarium censent Gutier. lib. 2. pract. quae. 120. n. 10. Molin. tract. 2. de iustit. disp. 430. concl. 5. Sanch. d. disp. 26. n. 22. Quia est sponso approbet donationem suae sponso factam, non inde inferitur sua approbatione sponso concedere quod sibi est concessum, sed solum approbare donationem iuxta modum quo facta est, ac proinde retinere sibi donati dominium, quippe in hoc approbationis modo sibi consulit. Praeterea negari non potest lib dubio esse, an sponso approbans donationem sponso a suis consanguineis, vel amicis factam velit donatum acquiri sponso, vel sibi retinere, sed in casu dubio nemo praesumendus est donat. cum, in debito ff. de probationib. & pluribus exornat Mascard. concl. 555. Menoch. lib. 2. de arbitri. §. 8. Ergo in praesenti non praesumendum sponso velle sponso concedere dominium illorum quae a suis consanguineis sponso donata sunt. Ergo ea donata nequaquam sunt sponso largitas, neque more sponso largitatis acquirenda sunt ab sponso, sed dissoluto matrimonio sunt sponso reddenda.

§. II. In qua quantitate, & ex quibus bonis sponso largitas praestari possit?

- 1. Spectato iure communi nulla est imposta taxa sponso largitatis. Secus in Castella regno.
2. Haec taxa si pro sponso largitate tradita ab sponso sponso, non autem e contra.
3. Dos cuius octaua partii sponso largitas mensuranda est, debet esse ab sponso recepta.
4. Affirmant plures sponso largitatem ab sponso concessam sponso nullam dotem afferenti validam esse.
5. Oppositum verius existimo.
6. Detrahenda est sponso largitas ex bonis de quibus quae potest liberè disponere.

1. **C**ertum est spectato iure communi nullam esse taxam sponso largitatis impostam, sed in qualibet quantitate fieri posse, ut videre est toto tit. ff. & Cod. de donationib. ante nuptias. At in castella regno octauam partem dotis vxoris excedere acquirit iuxta leg. 1. tit. 2. lib. 5. nona collect. ibi: Mandamos que de aqui adelante ninguno, ni alguno de estos nuestros reynos que se despostraren, o casaren no pueda dar, ni de alu esposa y muger en los dichos vestidos y joyas ni en otra cosa alguna, mas de lo que montare la octaua parte de la dote que con ella requiriere y porque con esto, quelen todas las fraudes mandamos que todos los contractos, pactos, y promissiones que se hicieren en fraude de lo suso dicho sean en si ningunos y de ningun valor y efecto.

2. Circa quam legem primo notandum est hanc taxam fieri pro sponso largitate tradita ab sponso sponso, non autem pro

pro ea quam sponsa sponso tradit, quippe sponsa non solet in his donationibus excedere, præterquam quod hæc sponsalitia largitas mensuranda est ex quantitate dotis. Non igitur habere potest locum in ipsa que dotem tradit. Deinde non procedit in donatis a consanguineis sponsi sponse, hic enim non prohibentur octavam partem dotis in sua donatione excedere, & merito, quia ea donatio non est sponsalitia largitas, neque in ea solet esse excessus, qui in donationibus sponsi propter nimium amorem recipitur, vt docuit alius relatis Matien. leg. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 2. Neque item procedit in sponsalitia largitate concessa ab extraneis huius regni, nam lex expressè lata est pro regnicolis, vt constat ex illis verbis *ninguno de los nuestros reynos*, & tradit Matien. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 2. Naturalibus enim intendit Rex hac sua lege consulere, ne sua bona dissiparent excessiva munera sponso conferendo. Ab hac doctrina excipit Sanch. exterrum qui puellam huius regni duceret, quem credit obligatum esse octavam acceptæ dotis partem non excedere. Sed verius oppositum censet, quia in eo qualitas requisita à lege non verificatur, vt pote qui non est huius regni. Quod si regnicola extra Hispaniam regna sponsalia contrahat, ibique promittat, & concedat sponsalitiarum largitatem, est Pelaez de maior. 1. part. qua. 8. §. 8. num. 58. Azobedo dicta leg. 1. num. 28. asserunt alitngi obligatone prædictæ legis. At probabilius Sanch. dicta disp. 2. 4. num. 5. censet excessum esse, eo quod leges nec Ciuites, neque Ecclesiasticæ extra territorium legislatoris vim obligandi non habent, vt pluribus firmam tract. de legib. di. 1. punct. 2. 4. §. 5. Notatur dixi si sponsalitiarum largitatem & promittat, & concedat, nam si solum promiserit non in regno exilient concessione excedentem taxam præstare, quia ad hanc concessione nunquam vi promissionis se obligauit, aliàs obligaretur ad concessione legibus aduersam, & iniuriam.

3. Secundo nota dotem, cuius octaua pars sponsalitia largitas mensuranda est, debere esse ab ipso receptam, vt constat ex illis verbis, mas de lo que montare la octava parte de la dote que con ella recibiere. Vnde si promissa sunt in dotem octo milia aureorum, & solum de quatuor milium numeratione constat, non valebit sponsalitia largitas quinque milia aureos excedens, vt bene aduertit Matien. dicta leg. 1. tit. 2. lib. 5. recopil. gloss. 6. num. 3. Aucnd. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 2. Sanch. lib. 6. disp. 2. 4. numer. 3. Quod autem hinc inferat Petr. Nuuius de Auendaño num. 2. requirit dotem realiter receptam esse, nec sufficit esse promissam, vt sponsalitiarum largitatem spona lucrari possit, verum non est vt rectè tradit Matien. dicta gloss. 6. num. 4. Sanchez disp. 2. 4. num. 3. Nam esse lex ex gratia dotem recipi ab ipso vtrè consensus est tam recipere ab eo puncto quo sibi promissa est, tamen solutionis dies non aduenierit, vt colligitur ex leg. ex dero diem ff. de verbor. significat. Quare si antequam solutionis dies delinatus adueniat matrimonium dissoluitur, sponsalitiarum largitatem spona obtinebit, quia veram dotis promissionem fecit, nec per ipsam stetit quominus executioni mandaretur, ac proinde priuari non debet iure sponsalitiarum largitatis quæsitio. Secus esset, si dotis solutionem termino adueniente denegaret, vel iam soluta euinceretur, quia eo casu effectus probat promissionem sicutiam fuisse, nullòque modo verificari potest dotem esse receptam, vt prædicta lex regia postulat.

Tertio nota si sponsalitia largitas octavam dotis partem excedat, non obinde tota vitatur, sed solum quoad excessum, qui tamen excessus etiam iuramento accedente firmari potest, vt puncto precedenti loquens de arbis dixi, ubi qualiter computandus est valor dotis in vinculo, & maiorem consistens, vt octava pars liquide constare possit.

4. Dubium igitur est, an sponsalitia largitas ab ipso concessa sponse nullam dotem afferenti valida sit, ita vt spona per osculum, aut matrimonij copulam eam lucratur? Affirmant Auendan. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. n. 2. Azobedo lib. 5. recopil. tit. 2. lib. 4. num. 13. Sanch. lib. 6. disp. 2. 4. in fine, num. 6. Mouentur, quia prædicta lex regia solum intendit modum præscribere ne excessus fiant in his muneribus concedendis, vt constat ex illis verbis. Y porque los que se desposan suelen dar a sus esposas joyas y vestidos excedidos, no autem intendit sponsalitiarum largitatem moderatam prohibere, siquidem tacite eam approbat definiens, ne octavam dotis partem excedat. Quod si nulla dos assignata est, eam sponsalitiarum largitatem approbat, quæ non excedere octavam dotis partem, quæ a feminis illius qualitatis designari solet.

5. Verum est hæc sententia sit satis probabilis, probabilior existimo, quæ negat prædictam sponsalitiarum largitatem valere, sponamque eam per osculum, aut per copulam lucrari. Mouetur, quia esto finis huius legis non fuerit sponsalitiarum largitatem moderatam prohibere, sed solum excessum, artamen, vt finis prædictus exactè obtineretur statuit, ne sponsalitia largitas excedat octavam partem dotis, quod

simul cum sponsa sponso receperit. At vbi nullam dotem sponso recipit probare non potest sponsalitiarum largitatem infra limites octauæ partis contineri. Secundo lex prædicta non taxauit sponsalitiarum largitatem per respectum ad dotem prudentis arbitrio concedendam, sed per respectum ad dotem, quæ verè ab ipso receperetur, at vbi nulla recipitur, cessat hic respectus, ergo cessat sponsalitiarum largitatis concessio. Tertio si scires scire tibi dotem moderatam promitti, & iuxta illius mensuram sponsalitiarum largitatem concederes, ea concessio nulla esset, vt ipsemet Sanch. disp. 1. 4. num. 3. ex omnium sententia faretur. At hæc nullitas non aliunde provenit, nisi quia dictæ sponsalitiarum largitati deficit respectus ad dotem receptam à lege expostulata. Sed idem respectus deficit, cum nulla adest promissio, ergo eodem modo sponsalitia largitas nulla est. Atque ita docet Matien. lib. 5. recopil. tit. 2. leg. 1. gloss. 6. in fine.

6. Quoad bona ex quibus sponsalitia largitas concedi potest constat esse, de quibus potest liberè disponere in Castella, nempe de quinta bonorum parte, si filios habeat ex priorum matrimonio, si verò solos ascendentes de tertia. Si autem filios, & ascendentes careret tempore promissionis extrahi debet de corpore hereditatis, sicuti de arbis prædictum est, & notauit Guierri. de matr. cap. 1. §. 9. num. 40. Sanch. disp. 3. 6. num. 17. Qualiter verò minor iudicis auctoritatem vel tutoris consensum requirit, & filiusfamilias patris consensum, vt sponsalitiarum largitatem concedere possit præcedenti puncto diximus, cum de arbis loqui sumus, est enim eadem ratio.

§. III.

Quo tempore sponsalitia largitas concedenda sit?

- 1 Concedi debet post sponsalia contracta.
- 2 Antecedere debet matrimonij consummationem, & eius contractum spectato iure antiquo, & iure regni Castellæ.
- 3 Affirmant plures concedi posse ante hæc, & velaciones si matrimonium consummatum sit.
- 4 Verius est oppositum.
- 5 Satis sit oppositum fundamentum.
- 6 Affirmant plures lucrari sponsam munera missa ab ipso, etiam si ante receptionem matrimonium consummaverit.
- 7 Veriorem oppositam sententiam existimo. Et satis sit fundamentum oppositum.
- 8 Quid dicendum de vestibus pretiosis datis sponse in ipso nuptiarum die? Negant plures esse sponsalitiarum largitatem.
- 9 Verius est oppositum.

1. **N**ecessario sponsalia largitas concedi debet post sponsalia contracta, quia est concessio inter ipsos sub spe matrimonij contrahendi, & ob eius causam. Quare si ante celebrata sponsalia ei quam speras in sponsam habere munera mitteres animo statim donandi, nequaquam ea munera sponsalitia largitas nuncupanda essent, neque ad terminum octauæ partis dotis restringi deberent, vt aduertit Auendaño de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 2. Sanch. lib. 6. de matr. disp. 2. 4. num. 2. Anton. Gomez. leg. 5. 2. Tauri num. 5. Matien. leg. 4. tit. 2. lib. 5. collect. Gloss. 3. initio.

2. Deinde spectato iure communi, & antiquo regni Castellæ antecedere debet hæc sponsalitia largitas non solum matrimonij consummationem, sed eius contractum, quia matrimonio contracto omnis donatio inter coniuges prohibita erat, vt potest facta inter virum, & uxorem. leg. si ab ipso. Cod. de donationibus ante nupt. leg. inter eos ff. de donationibus inter vir. & uxorem. argum. l. 1. ff. de sponsal. & habetur leg. 3. tit. 1. p. 4. At spectato iure nouiori regni Castellæ traditio leg. 5. 2. Tauri, hodie 4. tit. 2. lib. 5. nouis collect. sponsalitia largitas concedi potest non solum ante contractum matrimonium postnita sponsalia, sed etiam matrimonio ipso contracto modo consummatum non sit, vt notant omnes expositores in supradictis legibus. Quapropter his vt omnino certis statutis quæ dubia sunt veniunt examinanda.

3. Primum, an spectato hoc iure nouo Castellæ possit sponsalitia largitas concedi post matrimonij copulam ante Ecclesiæ velaciones, seu benedictiones? Affirmant & satis probabiliter Anton. Gomez. leg. 5. 2. Tauri, num. 6. Azobedo dicta leg. 4. num. 1. 4. tit. 2. lib. 5. recopil. Barbola. ff. Solutio matrimonij. Rub. 3. p. num. 112. Ayora de partit. 1. p. tit. cap. 7. num. 37. Auendan. de exequend. mand. 1. part. cap. 1. §. 5. num. 4. & 5. Qui err. lib. 2. pract. q. 4. 4. num. 2. & segg. Mouentur primo, quia siue copula præcedat munera, siue munera copulam, eadem militat ratio, ob quam hæc munera sponse conceduntur, scilicet in primum pudicitiam amittit. Ergo eadem in utroque casu debet esse dispositio. leg. cum pater. §. d. u. c. i. s. m. ff. de legat. 2. cum similibus. Secundo censendus est sponso cum copulam habet

